Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie śląskim – wyniki wstępne NSP 2021

6.12.2022 r.

4,9%
Spadek liczby ludności w porównaniu z wynikami NSP 2011

26,3%
Wzrost liczby ludności z wykształceniem wyższym w porównaniu z wynikami NSP 2011

Opracowanie stanowi rozszerzenie zakresu danych o nowe (wstępne) informacje w zakresie: ludności według stanu cywilnego, kraju urodzenia oraz charakterystyki demograficzno-społecznej. W opracowaniu przedstawiono dane na temat gospodarstw domowych oraz cudzoziemców.

Ludność według cech społecznych

Struktura ludności według stanu cywilnego jest determinowana przez czynniki demograficzne, czyli liczbę osób w poszczególnych grupach wieku, liczbę małżeństw i rozwodów, liczbę zgonów, a także sytuację społeczno-ekonomiczną kraju.

W porównaniu z NSP 2011 liczba osób rozwiedzionych wzrosła w województwie śląskim o prawie 95 tys.

Wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wykazują zmiany w strukturze ludności według stanu cywilnego w porównaniu z NSP 2011. W dalszym ciągu najliczniejszą grupą wśród osób w wieku 15 lat i więcej w województwie śląskim są osoby pozostające w związku małżeńskim, tj. ponad 50%. Odsetek żonatych mężczyzn (57,4%) był wyższy niż zamężnych kobiet (54,0%). Kawalerowie i panny stanowią ponad jedną czwartą omawianej populacji, a ich udział ukształtował się na podobnym poziomie jak w 2011 r. (27,1%). Udział osób owdowiałych wyniósł nieco ponad 9% wobec prawie 10% w poprzednim spisie. Wyższa umieralność mężczyzn powoduje częstsze owdowienia kobiet. Odsetek wdów jest ponad czterokrotnie wyższy (14,6%) w porównaniu z odsetkiem wdowców (3,4%).

Tablica 1. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego
Stan w dniu 31 marca

Wyszczególnienie	2011		2021		
	w tys.	w %	w tys.	w %	2011=100
Ogółem	**3986,3**	**100,0**	**3751,0**	**100,0**	**94,1**
Kawalerowie, panny	1082,2	27,1	1011,0	27,0	93,4
Żonaci, zamężne	2292,3	57,5	2085,8	55,6	91,0
Wdowcy, wdowy	389,8	9,8	346,6	9,2	88,9
Rozwiedzeni, rozwiedzione	205,0	5,1	299,5	8,0	146,1
Nieustalony	17,1	0,4	8,1	0,2	47,4

Struktura ludności według stanu cywilnego jest zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania. Odsetek kawalerów i panien w miastach jest większy niż na wsi (27,3% wobec 25,6%). Mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy miast pozostają w związku małżeńskim (60,6% wobec 54,1%), a różnica ta jest widoczna szczególnie w przypadku kobiet (mężatki stanowią 59,8% kobiet na wsi wobec 52,3% w miastach). Odsetek osób owdowiałych w miastach wyniósł 9,4% i jest o 0,8 p. proc. wyższy niż na wsi. Udział osób rozwiedzionych w miastach jest prawie dwukrotnie wyższy niż wśród mieszkańców wsi (8,9% wobec 4,9%).

Wykres 1. Ludność w wieku 15 lat i więcej według stanu cywilnego i płci w miastach i na wsi w 2021 r.
Stan w dniu 31 marca

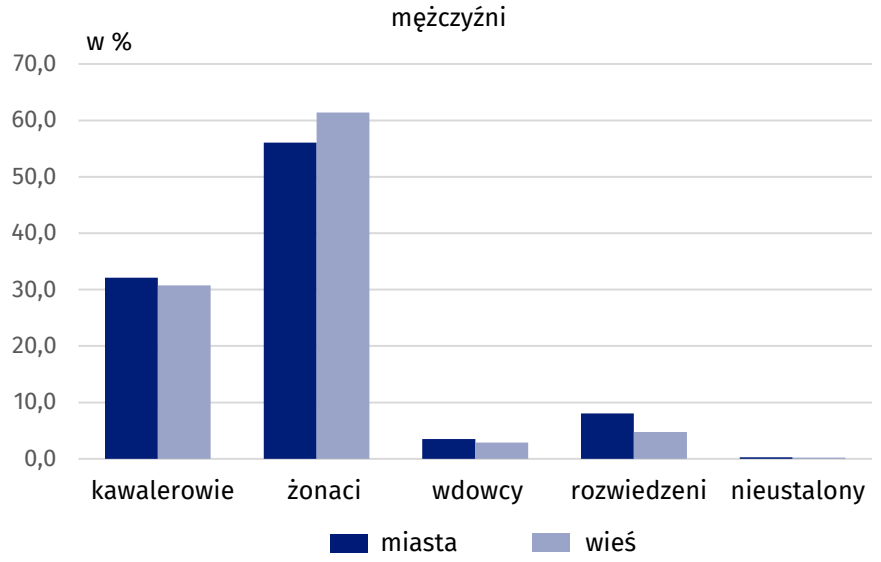

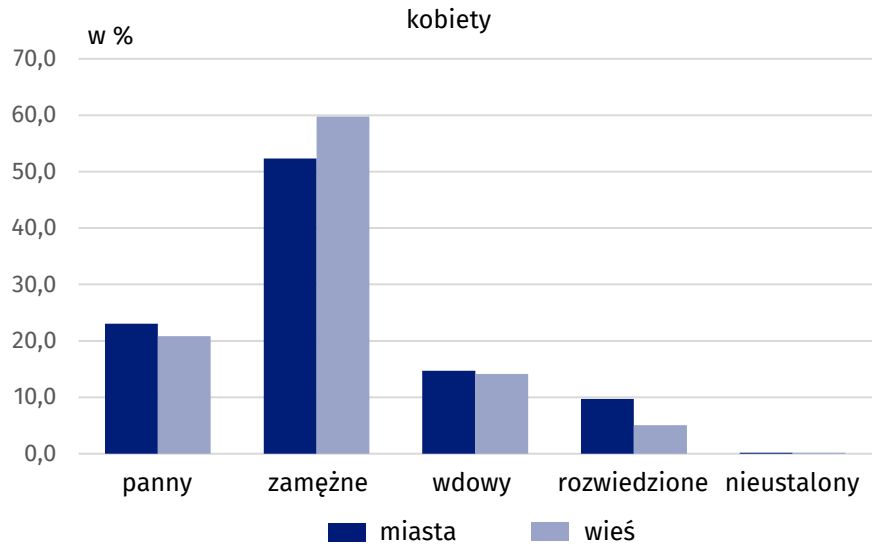

Wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 wykazały, że prawie 99% (4342,3 tys.) stałych mieszkańców województwa śląskiego wskazało Polskę jako kraj swego urodzenia, natomiast ponad 1% (59,4 tys.) urodziło się poza obecnymi granicami Polski. W stosunku do danych z NSP 2011 odnotowano spadek liczby osób urodzonych w Polsce (o około 5%), natomiast wzrost osób urodzonych w innym kraju (o prawie 6%). Kraj urodzenia nie został ustalony dla 1,2 tys. mieszkańców województwa śląskiego.

Z 748,3 tys. osób w Polsce, które wskazały jako miejsce urodzenia inny kraj prawie 8% to mieszkańcy województwa śląskiego

Tablica 2. Ludność według kraju urodzenia
Stan w dniu 31 marca

Kraj urodzenia	2011		2021		
	w tys.	w %	w tys.	w %	2011=100
Ogółem	**4630,4**	**100,0**	**4403,0**	**100,0**	**95,1**
Polska	4572,7	98,8	4342,3	98,6	95,0
Inny kraj	56,3	1,2	59,4	1,3	105,5
Nieustalony	1,4	0,0	1,2	0,0	85,7

Zarówno wśród urodzonych w Polsce, jak i za granicą większość stanowią kobiety, przy czym ich nieco większy udział odnotowano wśród osób urodzonych za granicą niż w Polsce (54,0% wobec 51,8%). W porównaniu z NSP 2011 liczba mężczyzn urodzonych w Polsce zmniejszyła się o ponad 5%, natomiast urodzonych w innym kraju wzrosła o prawie 17%. Biorąc pod uwagę kobiety w obu przypadkach odnotowano spadek odpowiednio o: 4,7% i 2,6%.

Tablica 3. Ludność według miejsca urodzenia i płci w 2021 r.
Stan w dniu 31 marca

Wyszczególnienie	Urodzeni w Polsce		Urodzeni za granicą	
	w tys.	w %	w tys.	w %
Ogółem	**4342,3**	**100,0**	**59,4**	**100,0**
Mężczyźni	2092,3	48,2	27,3	46,0
Kobiety	2250,0	51,8	32,1	54,0

Ponad 60% osób urodzonych za granicą mieszkało w miastach województwa śląskiego, najwięcej w: Gliwicach – 5,3 tys. (3,0% ogółu mieszkańców miasta), Katowicach – 4,6 tys. (1,6%), Częstochowie – 3,7 tys. (1,7%), Bielsku-Białej – 3,2 tys. (1,9%) oraz Bytomiu – 3,0 tys. (2,0%). Najmniej osób urodzonych za granicą odnotowano w Świętochłowicach – 0,3 tys. (0,6%) oraz w Piekarach Śląskich – 0,4 tys. (0,8%).

Charakterystyka osób z niepełnosprawnością

W porównaniu z NSP 2011 liczba osób niepełnosprawnych wzrosła w poszczególnych kategoriach niepełnosprawności oraz w podziale na płeć

Według wstępnych danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 liczba niepełnosprawnych wyniosła 612,1 tys. osób i stanowiła 13,9% ogółu ludności województwa śląskiego (w NSP 2011 odpowiednio: 552,1 tys. i 11,9%). W województwie co siódmy mieszkaniec był osobą niepełnosprawną, podobnie jak w kraju.

Osoby niepełnosprawne prawnie w 2021 r. stanowiły 61,5% ogólnej zbiorowości niepełnosprawnych, natomiast niepełnosprawne biologiczne 38,5%. Kobiety przeważały zarówno wśród niepełnosprawnych prawnie (51,3%), jak i biologicznie (61,0%). Według danych z 2011 r. wśród niepełnosprawnych prawnie przeważali mężczyźni (50,8% wobec 49,2% kobiet).

W 2021 r. liczba niepełnosprawnych na 1000 mieszkańców w województwie śląskim wyniosła 139 osób i była niższa niż w kraju (143 osoby).

Tablica 4. Osoby niepełnosprawne według płci i kategorii niepełnosprawności
Stan w dniu 31 marca

Wyszczególnienie	2011	2021	
	w tys.		2011=100
Osoby niepełnosprawne ogółem	**552,1**	**612,1**	**110,9**
Kobiety	295,4	336,9	114,0
Mężczyźni	256,7	275,2	107,2
Liczba niepełnosprawnych na 1000 ludności (w osobach)	**119**	**139**	**116,6**
według kategorii niepełnosprawności			
niepełnosprawni prawnie	74	86	114,9
niepełnosprawni biologicznie	45	54	119,5
Niepełnosprawne prawnie	**344,7**	**376,5**	**109,2**
Kobiety	169,7	193,0	113,8
Mężczyźni	175,1	183,5	104,8
Niepełnosprawne biologicznie	**207,4**	**235,6**	**113,6**
Kobiety	125,7	143,8	114,4
Mężczyźni	81,7	91,8	112,4

Ludność według poziomu wykształcenia

Wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 r. wykazują, iż odsetek osób z wykształceniem wyższym wyniósł 21,4%, a z wykształceniem średnim (łącznie z osobami z wykształceniem policealnym) 33,2%. Odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym ukształtował się na poziomie 22,0%. W badanej populacji wykształcenie gimnazjalne w 2021 r. posiadało 2,7% osób, a podstawowe ukończone 9,7%. W województwie śląskim odsetek osób z wykształceniem podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego wyniósł 2,7%.

Na wsi więcej osób legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym niż w miastach (27,1% wobec 20,5%), natomiast w miastach więcej osób posiadało wykształcenie wyższe (22,3% wobec 18,3% na wsi)

Tablica 5. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci w 2021 r.
Stan w dniu 31 marca

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w tys.		
Ogółem	**3836,4**	**1829,9**	**2006,5**
w tym:			
Wyższe[a]	820,5	328,2	492,3
Średnie[b]	1273,6	586,7	686,9
Zasadnicze zawodowe/branżowe	845,4	493,1	352,3
Gimnazjalne	102,6	58,3	44,4
Podstawowe ukończone	372,2	144,6	227,6
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	102,2	51,4	50,8

a Łącznie z osobami posiadającymi dyplom kolegium. b Łącznie z osobami z wykształceniem policealnym.

Struktura ludności według poziomu wykształcenia jest zróżnicowana w zależności od płci. W 2021 r. wykształcenie wyższe posiadało prawie 18% mężczyzn, podczas gdy analogiczny odsetek dla kobiet był wyższy i osiągnął wartość 24,5%. Odsetek legitymujących się wykształceniem średnim (łącznie z policealnym) ukształtował się na podobnym poziomie zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn i wyniósł odpowiednio: 34,2% i 32,1%. Mężczyźni natomiast częściej niż kobiety deklarowali ukończenie szkoły zasadniczej zawodowej/branżowej (26,9% wobec 17,6%). Wykształceniem podstawowym ukończonym legitymowało się ponad 11% kobiet oraz prawie 8% mężczyzn.

Biorąc pod uwagę podział terytorialny województwa śląskiego według powiatów występowało zróżnicowanie struktury ludności według poziomu wykształcenia. Największy odsetek osób posiadających wykształcenie wyższe odnotowano w: Katowicach (30,9%), Gliwicach (27,7%), Częstochowie (27,0%) oraz Bielsku-Białej (26,6%), natomiast najniższy w: Jastrzębiu-Zdroju (14,8%), powiecie rybnickim (16,1%), Świętochłowicach (16,2%) oraz powiecie wodzisławskim (16,6%). Największy udział ludności w wieku 13 lat i więcej z wykształceniem średnim (łącznie z policealnym) wystąpił w: powiecie zawierciańskim (37,5%), Sosnowcu (36,7%) oraz Dąbrowie Górniczej (36,6%), natomiast najmniejszy w powiatach raciborskim (28,4%) i rybnickim (29,6%). Największy odsetek osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym odnotowano w powiatach: rybnickim (31,8%), wodzisławskim (29,3%), pszczyńskim (28,6%) oraz kłobuckim (28,2%), natomiast najmniejszy w: Katowicach (15,9%), Gliwicach (16,2%) i Częstochowie (16,5%).

Gospodarstwa domowe

W końcu marca 2021 r. w województwie śląskim odnotowano 1527,1 tys. gospodarstw domowych, co stanowiło ponad 12% wszystkich gospodarstw domowych w kraju. W miastach liczba gospodarstw domowych wyniosła 1250,2 tys., natomiast na wsi – 277,0 tys. Ludność w gospodarstwach domowych województwa śląskiego liczyła 4346,8 tys., z czego 3313,3 tys. osób w miastach oraz 1033,4 tys. osób na wsi.

Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wyniosła 2,85, przy czym w miastach była niższa (2,65) niż na wsi (3,73)

Wśród gospodarstw domowych województwa śląskiego najwięcej wystąpiło gospodarstw dwuosobowych – 407,3 tys. (26,7%) oraz jednoosobowych – 361,3 tys. (23,7%). Liczba gospodarstw trzyosobowych wyniosła 298,6 tys. (19,6%), a czteroosobowych – 237,6 tys. (15,6%). Najmniej odnotowano gospodarstw domowych, które liczyły 5 osób i więcej – 222,3 tys. (14,6%).

Spośród wszystkich gospodarstw domowych gospodarstwa wieloosobowe stanowiły ponad 76%, przy czym w miastach odsetek ten ukształtował się na poziomie 73,8%, natomiast na wsi wyniósł 87,9%.

Wykres 2. Gospodarstwa domowe według liczby osób w 2021 r.

Stan w dniu 31 marca

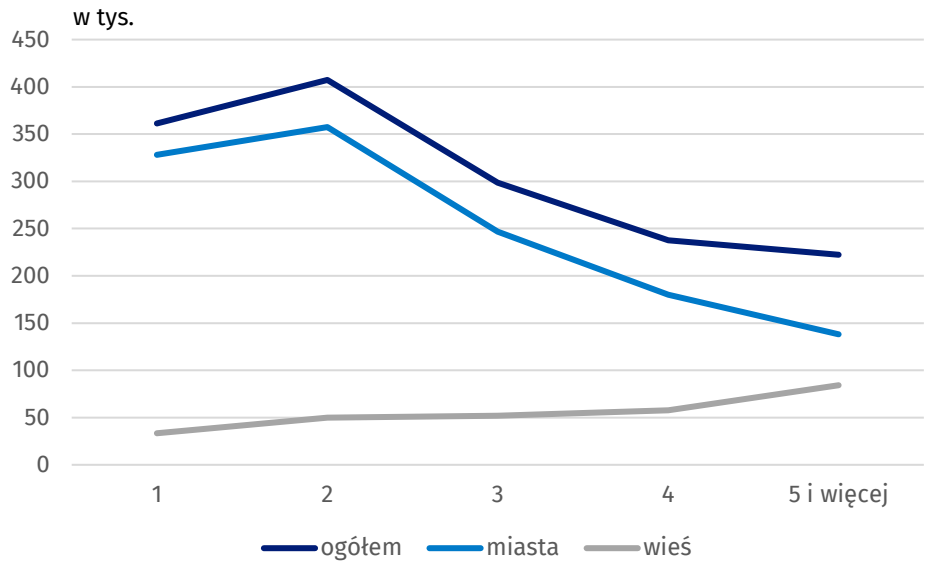

Cudzoziemcy w województwie

Wstępne wyniki spisu 2021 wykazały, że w województwie śląskim przebywało 120,3 tys. cudzoziemców, z tego 77,8 tys. (64,7%) to mężczyźni, a 42,5 tys. (35,3%) to kobiety. Prawie 10% cudzoziemców stanowiły osoby pochodzące z krajów Unii Europejskiej, a prawie 8% to osoby z Azji.

Biorąc pod uwagę wiek cudzoziemców najwięcej osób było w wieku 20-29 lat – 36,1 tys. oraz 30-39 lat – 31,1 tys. Najmniej liczną grupą byli cudzoziemcy w wieku 70 lat i więcej – 1,9 tys. oraz w wieku 0-9 lat – 3,6 tys.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Katowicach

Dyrektor Aurelia Hetmańska
tel: 32 779 12 48

Rozpowszechnianie:
Informatorium Statystyczne

tel: 32 779 12 33, 32 779 12 34

katowice.stat.gov.pl @Katowice_STAT @StatKatowice

Powiązane opracowania

Informacja o wstępnych wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Metodologia i organizacja badania

NSP 2021. Wyniki wstępne – informacja sygnalna

Raport zawierający wstępne wyniki NSP 2021

Temat dostępny w bazach danych

GUS - Bank Danych Lokalnych (stat.gov.pl) – obszar tematyczny: Narodowe Spisy Powszechne

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

Ludność

Wiek

Poziom wykształcenia

Forma kształcenia

Szkoła podstawowa

Gimnazjum